BÀI GIẢNG: KĨ NĂNG ĐỌC HIỂU VĂN BẢN HÀI KỊCH
CHUYÊN ĐỀ: KỸ NĂNG ĐỌC HIỂU, PHÂN TÍCH VĂN BẢN VĂN HỌC
MÔN: NGỮ VĂN 12
GIÁO VIÊN: NGUYỄN THỊ HƯƠNG THỦY

MỤC TIÊU

✓ *Nắm được một số kiến thức cơ bản được sử dụng trong hài kịch*

CỦNG CỐ KIẾN THỨC

1 Yếu tố cơ bản và đặc trưng của hài kịch

- Tình huống trong hài kịch là tình thế, hoàn cảnh giúp bộc lộ những mâu thuẫn, xung đột, thói hư tật xấu của con người, đời sống.
- Xung đột trong hài kịch là mâu thuẫn giữa cái xấu (thấp hèn) với cái tốt (cao cả), hoặc giữa cái xấu với cái xấu.
- Nhân vật trong hài kịch có sự không tương xứng giữa bản chất bên trong và hành động bên ngoài, hoặc có thói quen trái với lẽ thường.
- Hành động trong hài kịch bao gồm lời thoại, cử chỉ, điệu bộ,... của nhân vật.
- Ngôn ngữ trong hài kịch bao gồm lời thoại (đối thoại, độc thoại, bàng thoại) và lời chỉ dẫn sân khấu.

2 Tác dụng của tiếng cười trong hài kịch

Hài kịch sử dụng tiếng cười để chế giễu, phê phán, châm biếm, đả kích những thói hư tật xấu, cái nhố nhăng, lố bịch,... trong đời sống.

3 Thủ pháp trào phúng được sử dụng trong hài kịch

- Tình huống: thường là tình huống hài hước, trớ trêu, phóng đại,...
- Xung đột: giúp bộc lộ mâu thuẫn, thói hư tật xấu của nhân vật từ trạng thái tiềm ẩn sang trạng thái bộc lộ.
- Nhân vật: không có sự tương xứng giữa hành động và lời nói, có thói quen, tính cách trái với lẽ thường.
- Hành động: thể hiện qua điệu bộ gây cười, giễu nhại, vật hoá, tương phản,...
- Ngôn ngữ: thường là ngôn ngữ thông tục, kết hợp với các biện pháp chơi chữ, nói lái, nói quá, nói lắp,... Đối thoại được tổ chức theo cấu trúc tấn công - phản đòn, thăm dò - lảng tránh,... Các diễn đạt thường phi lô-gích, bỏ lửng lời thoại,...

4 Các dạng câu hỏi

a. Dạng câu hỏi nhận biết:

- Trình bày tình huống, bối cảnh của văn bản hài kịch.
- Chỉ ra tính chất của xung đột trong văn bản hài kịch.

- Nhận diện tính mâu thuẫn của các nhân vật trong văn bản hài kịch.
- Chỉ ra hành động có tính mâu thuẫn của nhân vật hài kịch.
- Nhận diện một số thủ pháp trào phúng liên quan đến phương diện ngôn ngữ của văn bản hài kịch.

b. Dạng câu hỏi thông hiểu:

- Phân tích vai trò của tình huống trong việc bộc lộ xung đột của văn bản hài kịch.
- Phân tích hành động của nhân vật hài kịch trong xung đột hài kịch.
- Phân tích ngôn ngữ của nhân vật hài kịch trong xung đột hài kịch.
- So sánh hành động của nhân vật hài kịch trước và sau khi xảy ra xung đột hài kịch.
- So sánh ngôn ngữ của nhân vật hài kịch trước và sau khi xảy ra xung đột hài kịch.
- Phân tích một số thủ pháp trào phúng trong việc thể hiện chủ đề của văn bản hài kịch.

c. Dạng câu hỏi vận dụng:

- Đánh giá vai trò của xung đột kịch trong việc thể hiện chủ đề văn bản hài kịch.
- Đánh giá vai trò của nhân vật kịch trong việc thể hiện chủ đề văn bản hài kịch.
- Đánh giá tác dụng của các thủ pháp trào phúng trong việc thể hiện chủ đề văn bản hài kịch.
- Phân tích, đánh giá tình cảm, thái độ của tác giả trong văn bản hài kịch.